

WSKAZÓWKI DLA RODZICÓW DO PRACY Z DZIECKIEM Z USZKODZONYM NARZĄDEM SŁUCHU

Słuch dziecka wykształca się i ćwiczy w sposób naturalny. Przez pierwszy rok swojego życia dziecko uczy się znaczenia dźwięków, do których zaliczamy również mowę. Około pierwszego roku życia dziecko zaczyna mówić, czyli wykorzystywać dźwięki mające dla niego znaczenie w komunikowaniu się z otoczeniem.

Dziecko z uszkodzonym narządem słuchu jest tej naturalnej drogi rozwoju słuchu i mowy pozbawione. Łatwy i przyjemny sposób poznawania świata zmysłem słuchu trzeba w tym wypadku zastąpić systematycznymi ćwiczeniami prowadzonymi na terapii z dzieckiem we współpracy z rodzicami, którzy ten proces kontynuują w domu.

Poniższe propozycje ćwiczeń mogą służyć terapeutom i rodzicom dzieci z wadą słuchu pod warunkiem, że dziecko ma przeprowadzoną diagnozę funkcjonowania słuchowego w aparatach słuchowych bądź implantach słuchowych.

Ćwiczenia reakcji na dźwięki i ich lokalizacja:

Zwracanie uwagi dziecka na otaczający je świat dźwięków podczas codziennych zajęć i czynności. np. szczekanie psa, kapanie wody, gwizdanie czajnika, dźwięk dzwonka do drzwi, czyjś śmiech. Rodzic powinien je podchwytować i pokazywać dziecku, że coś słyhać. Można powtórzyć słyszany dźwięk i pokazać jego źródło lub odpowiednią zabawkę, np. pluszowego kotka, samochodzik, by uświadomić dziecku, co usłyszało.

- Tańczenie w rytm muzyki i zatrzymywanie się gdy ustaje.
- Wrzucanie do kosza piłki na określony dźwięk z danego miejsca.
- Podawanie dźwięków z jednej strony ucha, dwa identyczne pojemniki, jeden pozostawiamy pusty, do drugiego wkładamy ryż/ piasek/ lub fasolę. Obiema pojemnikami jednocześnie potrząsamy w odległości ok.20cm od uszu dziecka, po prawej i lewej stronie, prowokując je do poszukiwania pojemnika wydającego dźwięk. Możemy również potrząsać pojemnikami jednocześnie z tyłu i z przodu, nagradzamy dziecko za każdą prawidłową lokalizację. Jeśli dziecko nie poszukuje dźwięku, pokazujemy mu zawartość pojemnika, zachęcając je do ponownych poszukiwań.
- Przygotowujemy dwie identyczne maskotki wydające dźwięki. Kładziemy po obu stronach dziecka (prawa/lewa lub przód/tył), trzymamy obie maskotki, ale przyciskamy tylko jedną wywołując dźwięk.
- Chowanie budzik lub zabawkę z pozytywką. Gdy zacznie dzwonić, pokazujemy palcem wskazującym na swoje ucho, mówimy „szukaj”, „gdzie to?”
- Zabawa w „ciuciubabkę” dziecko zakrywa ochy, a my wołamy je z różnych części pokoju.

Ćwiczenia identyfikacyjne dźwięki

Jest to odkrywanie znaczenia dźwięków. Na tym etapie rozwoju funkcji słuchowych dziecko zaczyna rozpoznawać dźwięki oraz nadawać im znaczenie. Etap ten trwa dość długo. Można go rozpocząć od dostarczania dziecku dźwięków z otoczenia, a następnie prostych dźwięków mowy, czyli krótkich wyrazów dźwiękonaśladowczych. Do podstawowych źródeł dźwięków zaliczamy (zwierzęta, sprzęt domowy, pojazdy, czynności, instrumenty, dźwięki ludzkie, przyroda)

- Dziecko, z zamkniętymi oczami, wsłuchuje się w dźwięki dobiegające z otoczenia i nazywa, co usłyszało.

- Przygotowujemy kilka przedmiotów np. piłeczkę (ping pong), klocek, monetę, kamyk. Osoba dorosła demonstruje ćwiczenie, tocząc przedmioty po stole. Dziecko uważnie nasłuchuje, a następnie rozpoznaje, jaki przedmiot się toczy.
- Przygotowujemy proste instrumenty, np. flet, harmonijkę ustną, bębenek, cymbałki itp. Dziecko i dorosły grają na instrumencie; następnie jedno z nich się odwraca, a druga osoba odgaduje, na jakim instrumencie zagrano.
- Odtwarzamy dziecku nagrania na płycie CD, dziecko wskazuje na obrazkach usłyszany dźwięk, np. auta, zwierzątko, sprzętu domowego itp.
- Przesypujemy różne substancje np. piasek, kasza, groch, fasola, ryż, makaron, dziecko odgaduje co zostało przesypane z kubka do kubka.
- Naśladowanie głosów zwierząt, dziecko zgaduje, co to za zwierzę.
- Nucenie znanych dziecku melodii, zadaniem dziecka jest je rozpoznawać.

Ćwiczenia rozpoznawania dźwięków, rozróżnianie:

Aby dziecko nabyło umiejętność różnicowania dźwięków, należy mu pokazać różnicę pomiędzy dźwiękami, zaczynając od dwóch skrajnych dźwięków. W ten sposób dziecko uświadamia sobie różnorodność i odmiennosć dźwięków.

- Zabawy różnicujące dźwięki opozycyjne zwierząt np. kot (długie miauuu) : pies (krótkie hau, hau), pozwól dziecku kojarzyć dźwięk ze zwierzęciem.
- Zabawy pojazdami (lokomotywa wolno *puf, puf*, szybko *tu, tu, tu, tu*)
- Zabawa w różnicowanie dźwięków pod względem tempa: dziecko ma wskazać spośród dwóch słyszanych dźwięków ten, który jest szybki ,lub wolny.
- Na początku podajemy dwa opozycyjne dźwięki – bębenek (niski) trójkąt muzyczny (wysoki). Dziecko odgaduje co dzwoni.
- Podajemy wysoki - niski głos (pisk i śpiew murmurando). Można użyć również głosów kobiety (wysoki) i mężczyzny (niski) w zabawach z przywołaniem dziecka po imieniu.
- Zabawa w samolot, lecąc wysoko śpiewamy wysokie *uuuuu*, lądując obniżamy głos *uuuu*.

Ćwiczenia rozumienia mowy

Efektom prowadzonej stymulacji funkcji słuchowych u dziecka jest rozumienie mowy. Podczas zabawy z dzieckiem oraz sytuacji codziennych nazywajmy wszystko co interesuje malucha, szczególnie zabawki, czynności, określenia przedmiotów. Wielokrotność powtórzeń wpływa na rozwój pamięci słuchowej, która umożliwia dziecku identyfikację, zapamiętywanie i przetwarzanie coraz większej liczby informacji.

- Wydawanie dziecku dwóch prostych poleceń, np. nakarm lalkę i połóż ją do łóżeczka lub postaw auto w garażu, a talerzyk schowaj do szafy. Zwracamy uwagę na prawidłową kolejność wykonywanych przez dziecko czynności.
- Dziecko słucha wystukiwanego rytmu i odpowiednio do usłyszanego rytmu układa klocki.
- Mówienie krótkich opowiadań, a następnie stawianie do nich pytań.

Powyższe zestawy ćwiczeń skupiają się na ogólnej stymulacji funkcji słuchowych bez wskazania na przyczynę zaburzeń słuchowych.

**Ewa Pokora - Surdopedagog
20.03.2020r.**